

Raadsvoorstel

Status: Opiniërend

Agendapunt:	5
Onderwerp:	Actualisatie Beleidsregel Wet Bibob
Datum:	18 juli 2023
Portefeuillehouder:	drs. E. van Lente
Decosnummer:	1571
Informant:	A.Kempenaar a.kempenaar@dalfsen.nl (0529) 488328

Doel:

U wordt gevraagd uw opinie uit te spreken over de:

- uitbreiding van de werkingssfeer van de Wet Bibob gemeente Dalfsen 2023;
- balans tussen weerbaarheid en administratieve lasten;
- gefaseerde invoering;

zoals in het voorliggende voorstel omschreven.

Inleiding:

De Wet Bevordering IntegriteitsBeoordelingen door het Openbaar Bestuur (Wet Bibob) is een cruciaal instrument om bij te dragen aan een integere overheid, en daarmee aan een weerbaar bestuur. Daarnaast heeft uw raad met de vaststelling van het Integrale Veiligheidsplan de aanpak van ondermijnende criminaliteit als prioriteit (her)benoemd. In het IVP is aangegeven dat we daarbij zoveel als mogelijk het bestuurlijk instrumentarium willen benutten voor het opwerpen van barrières tegen ondermijning, onder andere door het toepassen van de instrumenten die de Wet Bibob biedt.” Onze huidige 'Beleidslijn gemeente Dalfsen ten aanzien van de toepassing van de Wet Bibob' stamt uit 2016. We passen in Dalfsen de Wet Bibob structureel toe op horeca-, en seksinrichting vergunningen en de omgevingsvergunning beperkte milieutoets. Daarnaast hebben we incidenteel Bibob toegepast op aanvragen voor een omgevingsvergunning zonnepark. We doen dit door een eigen onderzoek uit te voeren in het kader van de wet. Met dit onderzoek vragen wij helderheid over de structuur en de financiering achter de aanvraag. De toepassingsmogelijkheden van de Wet Bibob zijn flink uitgebreid. Daarom wordt voorgesteld om de beleidsregels in Dalfsen te herijken.

De herijking omvat drie thema's waarover uw opinie wordt gevraagd:

- uitbreiding van de werkingssfeer
- balans vinden tussen weerbaarheid en administratieve lasten
- gefaseerde invoering.

Nadat wij kennis hebben genomen van uw opinie wordt de beleidsregel definitief door ons vastgesteld.

De drie thema's toegelicht**1.1 Uitbreiding van de werkingssfeer: meer mogelijkheden voor toepassing van Bibob-onderzoeken.**

Na de laatste wijziging van de Wet Bibob (oktober 2022) is het mogelijk om ook Bibob onderzoek te doen bij aanvragen om omgevingsvergunningen, aanbestedingen, vastgoed (grond aan- en verkoop, huurovereenkomsten), subsidies en overheidsopdrachten.

Ook kunnen meer direct of indirect bij de aanvraag betrokken personen worden onderzocht.

Diverse overwegingen pleiten voor het benutten van deze uitbreiding:

- de landelijke en gemeentelijke prioritering van het bestrijden van ondermijnende criminaliteit;
- aanbevelingen uit het Ondermijningsbeeld (2019) en de Weerbaarheidsscan (2022);
- de interviews die intern door Bureau Scherp in Veiligheid zijn afgenomen (2022);
- meer aanknopingspunten voor het doen van eigen onderzoek;
- het doen van eigen onderzoek maakt procedures minder kwetsbaar;
- een beperkt aantal specifieke vergunningen wordt standaard getoetst. Daarnaast is nu sprake van risicocategorieën. Komt een activiteit voor in de benoemde risicocategorieën, dan wordt de hele procedure getoetst bijvoorbeeld bij de bouw van een sportschool met horeca wordt de casus al bij de bouw getoetst en niet pas bij het verlenen van de Alcoholwet-/exploitatievergunning;
- meer mogelijkheden tot het toetsen van verleende vergunningen/beschikkingen door deze te koppelen aan de risicobranches.
- de kracht van de wet is (vooral) preventief. Hoe breder de toepassing, hoe meer deze preventieve werking kan worden benut;
- de tendens is dat gemeenten meegaan in de bredere toepassingsmogelijkheden; niet meegaan kan een waterbedefferd teweeg brengen;

Wij zijn voornemens de uitbreidingsmogelijkheden over te nemen.

In bijlage 2 is het nieuwe toepassingsbereik schematisch aangegeven waarbij de huidige toepassing van de gemeente Dalfsen in paars is aangegeven.

1.2 Balans weerbaarheid en administratieve lasten

Belangrijke uitgangspunten van de Wet Bibob zijn de beginselen van subsidiariteit en proportionaliteit. Het Bibob-instrumentarium moet worden gezien als een ultimum remedium. De toepassing van de

Wet Bibob is een aanvullend middel op bestaande mogelijkheden om een vergunning, subsidie, aanbesteding te weigeren, in te trekken of van extra voorschriften te voorzien.

Gelet op capaciteit, proportionaliteit en het inrichten van werkprocessen is het niet wenselijk om structureel in te zetten op het gehele toepassingsbereik van de Wet Bibob. Naast een aantal specifiek benoemde vergunningen waarbij standaard onderzoek wordt gedaan is het voorstel daarom om dit instrument informatie- en risico gestuurd in te zetten. In de beleidsregel wordt daarom onderscheid gemaakt tussen de verschillende onderdelen van de wet en in welke gevallen daarop een Bibob-toets wordt uitgevoerd. Er wordt niet op alle onderdelen en in alle gevallen een Bibob-toets toegepast. Dit komt tot uitdrukking door de onderdelen te koppelen aan:

- I. het voorkomen op de lijst risicobranches en/of
- II. eigen ambtelijke informatie en/of informatie afkomstig van een van de partners van het samenwerkingsverband Regionaal Informatie en Expertise Centrum (RIEC), een tip van het Landelijk Bureau Bibob, een tip van een ander bestuursorgaan dat of een rechtspersoon met een overheidstaak die bevoegd is tot toepassing van de Wet Bibob.

Door het benoemen van risico-categorieën en/of het informatie gestuurd uitvoeren van toetsen, worden niet alle partijen aan een Bibob-toets onderworpen. Hiermee wordt voldaan aan het beginsel van proportionaliteit. Met deze werkwijze wordt eveneens voorkomen dat onnodig veel capaciteit ingezet wordt. Ter illustratie: in artikel 2, lid 2 d wordt het doen van een eigen onderzoek bij een evenementenvergunning gekoppeld aan het voorkomen op de lijst risicocategorieën (vechtsportgala). Ook de omgevingsvergunning bouwactiviteit artikel 2, lid 2 a wordt gekoppeld aan activiteiten die voorkomen op de lijst risicocategorieën (bouwsom boven 1.000.000,= en/of een van de branches).

1.3 Gefaseerde invoering: fasegewijs uitbreiden toepassingen Wet Bibob

Om het herijkte beleid goed te kunnen uitvoeren is voldoende kennis, ervaring en capaciteit nodig. Het huidige beleid voorziet in toepassing van de Wet Bibob op vergunningaanvragen voor horeca, seksinrichting en omgevingsvergunning beperkte milieutoets. Bij uitbreiding van de toepassing van de wet is er meer ambtelijke capaciteit nodig dan nu het geval is, Het gaat dan om Wabo-vergunningverleners, milieuvergunningverleners/medewerkers omgevingsdienst, medewerkers vastgoed, subsidieverleners en medewerkers aanbestedingen. Wij kiezen ervoor om een speciaal Bibob-team met een Bibob-coördinator op te richten. Hierbij denken we niet aan functies maar aan rollen. Op basis van interesse willen we voor een nog te bepalen aantal uren per week een aantal medewerkers werven binnen de betrokken vakgebieden, en op afroep een jurist en/of financieel deskundige. Bij de voorgestelde gefaseerde invoering van nieuwe de toepassingen groeit dit team via de weg van geleidelijkheid. Met het instellen van een klein Bibob-team zorgen we ervoor dat mensen gericht opgeleid worden, dat deze mensen voldoende werkervaring kunnen op doen met het uitvoeren van Bibob onderzoeken, dat binnen de geheimhoudingsverplichting kan worden samengewerkt en dat de werklast onderling verdeeld kan worden.

Door het toepassingsbereik gefaseerd uit te breiden wordt ook ruimte gecreëerd om tussentijds te evalueren, en te leren, voordat een volgend werkproces wordt ingericht voor het doen van Bibob-toetsen. Hebben we ons toepassingsbereik goed bepaald, doen we teveel/te weinig eigen onderzoek? Daarnaast is een gefaseerde invoering nodig om inzicht te verkrijgen in de verschillende werkprocessen. Denk hierbij aan termijnen, bevoegdheden, (externe) samenwerkingen maar ook benodigde capaciteit. Ook hopen we ervaringen van andere gemeenten mee te kunnen nemen bij het invoeren van nieuwe toepassingsmogelijkheden.

Alternatieven

1.1.1. Niet herijken van het Bibob-beleid

Dit betekent dat Bibob-onderzoek slechts wordt toegepast bij vergunning aanvragen voor horeca, seksinrichting en omgevingsvergunning beperkte milieutoets. Hiermee missen we een groot deel van de preventieve werking die inzet van de Wet Bibob heeft en bestaat het risico dat we ongewild criminele activiteiten faciliteren. Ook bestaat het risico van een waterbed effect ten nadele van onze gemeente op het moment dat ons omliggende gemeenten het toepassingsbereik wel uitbreiden en malafide ondernemers de gemakkelijkste weg zoeken.

1.1.2. Minder overnemen van het toepassingsbereik
Dit risico is vergelijkbaar met het hiervoor genoemde.

1.2.1. Geen koppeling met risicocategorieën en/of informatie tip
Niet koppelen aan risicocategorieën en/of informatie, betekent dat structureel op het gehele toepassingsbereik een Bibob onderzoek wordt gedaan. Er is dan van proportionaliteit geen sprake meer; ongeacht het risico worden dan op alle vergunning- en subsidieaanvragen, vastgoedtransacties en overheidsopdracht Bibob-toetsen uitgevoerd. Dit betekent dat een flinke uitbreiding van de capaciteit noodzakelijk is.

1.3.1 In een keer het gehele toepassingsbereik toepassen
Eigenlijk is dit geen optie; uitvoering geven aan de Wet Bibob is complex en vraagt specifieke scholing en ervaring. Sinds de invoering van de Wet Bibob is ervaring opgedaan met het doen van onderzoek bij o.a. horecaverunningen. De consequenties voor de werkprocessen die horen bij de nieuwe toepassingen moeten nog in kaart gebracht worden. Denk hierbij ook aan een samenwerkingsverband als bijvoorbeeld ONS. Ook is op voorhand niet duidelijk hoe de eigen onderzoeken er inhoudelijk uit zullen zien. Al doende moet ook blijken of toepassingsbereik en/of de benoemde risicocategorieën goed, te ruim of te krap zijn vastgesteld.

Aandachtspunten

Het aanleveren van de voor de Bibob-toets noodzakelijke gegevens is een extra administratieve last voor beoogde contractpartijen/vergunning aanvragers. Dit kunnen ondernemers als extra belastend ervaren. In het kader van een Bibob-onderzoek vragen wij alleen naar informatie die strikt noodzakelijk is voor de beoordeling van een vergunning-, en subsidieaanvraag, een vastgoedtransactie of een overheidsopdracht. Deze informatie is door een bonafide ondernemer met een deugdelijke administratie relatief eenvoudig te overleggen.

Het uitvoeren van een Bibob-toets bij omgevingsvergunningen, vastgoed, overheidsopdrachten in het sociale domein, bij het aankopen van onroerende zaken, bij aanbestedingen en bij het verlenen van subsidies is nieuw voor de gemeente Dalfsen. De toepassing van de Wet Bibob vergt een specifieke aanpak en past minder in de dienstverlenende wijze zoals nu gebruikelijk. Voor de uitvoering van de Wet Bibob op deze terreinen zal een cultuuromslag nodig zijn. Van belang is daarom om in bewustwording in de ambtelijke organisatie te investeren. Medewerkers bewust laten reflecteren op de kwetsbaarheid van hun eigen werkprocessen in relatie tot ondermijning.

Voor vastgoed en omgevingsvergunningen kan het nieuwe beleid vertragend werken. Dit is waar tempo gemaakt moet worden gelet op de woningbouwopgave niet wenselijk. Wanneer een markt onder druk staat, is echter ook het risico op witwassen en niet integere partijen groot. Het is daarom juist belangrijk om een Bibob-onderzoek te kunnen doen.

Fiscale en financiële consequenties

Om uitvoering te kunnen geven aan de uitbreiding van de toepassing van de Wet Bibob wordt een Bibob-team geformeerd. Dit gebeurt fasegewijs. Hiervoor is per fase uitbreiding van capaciteit nodig. Voor de eerste fase, WABO-vergunningen, is de inschatting dat hiervoor 525 uur nodig is. Evaluatie van de eerste fase moet duidelijk maken of de inschatting reëel is gebleken, en of de gerealiseerde uitbreiding wenselijk is of bijgesteld moet worden. Daarnaast moet geïnvesteerd worden in bewustwording, opleiding en middelen/abbonementen.

Indien mogelijk wordt hiervoor ook een beroep gedaan op regionaal beschikbare middelen.

Duurzaamheid

n.v.t.

Communicatie

Na definitieve vaststelling door het college wordt de nieuwe beleidsregel extern gecommuniceerd, in overleg met de afdeling communicatie.

Vervolg

De verdere uitvoering is een bevoegdheid van het college en daarmee is een vervolg voor de raad niet van toepassing.

Bijlagen:

1. Concept Beleidsregel voor de toepassing van de Wet Bibob gemeente Dalfsen 2023
2. Schema gefaseerde uitbreiding toepassingsbereik Wet Bibob
3. Factsheet De Wet Bibob
4. Link naar voorlichtingsfilmpje: <https://www.youtube.com/watch?v=5g02Do0rGms> (deze is gedateerd maar dekt de lading nog wel)

Burgemeester en wethouders van Dalfsen,

de burgemeester,
drs. E. van Lente

de gemeentesecretaris/algemeen directeur,
H.J. van der Woude